

Jarða- og landbúnaðar- politikkur Javnaðarflokksins

Av og á er at lesa í bløðunum, hvat menn halda um ta føroysku jørðina, hvat hon eigur at vera nýtt til, hvør ið skal nýta hana, hvør i eigur hana o. s. frv.

Tað eru fleiri orsøkir til, at víðurskiptini um jørð gerast meira og meira aktuel, ella rættari áttu at verið tað. Í dag er jørðin í samfelagið áttu metta heilt órvisi enn fyri 50 árum síðani. Landbúnaðurin sum vinna er minkaður til nærum einkis. Búnaðarjorð liggur fyri stóran part í órøkt. Samstundis er spekulátið um jørðir umringur teir stóru plássini vörðin alt meira kostnaðarmikil og ein tann størsta orsøkin til inflátiðina í samfelagnum.

Orsøkin til hesa spekulátið og inflátið er, at tey stóru býlássini, býirnir, eru vaksn út á jørðin og niðan í fjøllini, og ert tú heppin at eiga nakrar teigar har, sum kunnu nýtast til byggingar, so kannst tú umseta teir til góðan pris — uttan arbeiði, og hesin útviklingur heldur fram og svinist at versna.

Hesum duga menn ivaleyst at siggja vandarnar við. Til dømis stendur í oddagrein 14. septembars 10. dec. 74 um nakað av hesum, og spurt verður, hvar landbúnaðarpolitikkurin í Føroyum er. Í Tíðindablæðnum skrivur Jóannes Dalsgarð 17. jan. 1975 um »útygging av landbúnaðinum«. Tann 12. juli 1975 skrivur Andrew Isheim í Dimmalætting um millum annað landsjorðina, sum liggur í órøkt, og í sama blaði 15. juli 1975 skrivur ein, ið nevnt Hogni Nev, um torvin fyri nýggjum jarðalógum v. m. J.Ú, føroyingar vita, at her ruggar ikki væl.

Í hesum blaði spurdi eg einaferð í januar 1974 um landbúnaðarpolitikk javnaðarflokksins, og í september 1974 umtalaði eg sama evni aftur í blaðnum. Felags fyri øll innlegg er, at eingin valdur/løstur politikkarar hevur havt nakra viðmerking, og einki er komið fram, hvørki á tingi ella í landsstýri, um hesu átrókandi mál.

Kagar ein í stevnuskrá flokka, so má sigast, at valla nakar politiskur flokkur hevur torað at havt nakra meinin um hesi mál, hava tí higartil ikki kunna víst vegin burtur úr hesum trupulleikum. Samgonguskjal nýggja landsstýrisins — sum ein hevði stóran vónir um, og sum inniheldur framstig á fleiri øðrum økjum, skuffaði eisini á hesum økinum. Løgmannsøðan á Ólavssøku heldur einki.

Her má leggjast á annan bógv. Javnaðarflokkurin sýnist at hava havt og hava ta støðu, at her er talan um mál, sum hinir flokkarnir kunnu eiga — sambandsflokkurin og fólkaflokkurin í skiftandi samgongum. Teir politikkarar, sum »per traditið« hava havt hesi mál um hendi, sita enn í 1975 og mæna um hugskot sum »liberalismu«, »privat initiativ«, »ejen-

domsrettens ukrænkelighed« o. s. frv. og eru bundnir í tanka, talu og handling av hesum hugskotum, sum langt síðan hava yvirlivað seg sjálvi.

Størsti flokkur landsins kann ikki bliva sitandi hendur í favn og lata hesi mál ganga tilvildarlaga sína skeivu gongd í hondunum á fólk, sum ikki megna at broyta tann skeiva útviklingin. Likasælur má halda uppat nú, hvat jørðin og landbúnaðarvinnuni víðvikir. Tað er ikki uttan týðning fyri hetta samfelagið, um búnaðarjorðin liggur í órøkt í stóran mun, um vit sjálvi framleiða størri part av teimum árliga innfluttu búnaðarværunum upp á millum 30 og 30 mill. kr., um vit fáa frískar landbúnaðarværunar, um vit hava byggingar nokk og til rimiligan pris, um vit fáa steðgað spekulátið og inflátiðini í jørð. Nei, tað hevur stóran týðning fyri okkara samfelag, um mundið verður bót um hesi víðurskiptir.

— — —
Vegurin búrtur úr hesum er lógvegur. Her er talan um eitt kompleks av ymiskum víðurskiptum, sum lógvegast má fyri, og sum felags eru bundin til jarðarspurningin. Ein slik lóg-gáva, sum í stóran mun vildi verið við til at lagt lunnar undir framtíð okkara, eigur at fáa gjølliga viðgerð.

Miðað má verða imóti, at øll hóskaði búnaðarjorð aftur verður nýtt sum búnaðarjorð og savnað í hóskaði brúksindir, bóndagarðar, sum kunnu vera »rentablar«, um borið verður rætt at. Øll búnaðarjorðin má stýrast av einum lógtingsstovni, og um neyðugt ognast av almenninginum. Síðan má gjølla verða kannað, at teir, sum fáa hesi amboð, jorðina, um hendi og brúksrættin, nýta amboðini rætt, og um ikki, lata tey frá sær.

Byggijorð eigur at vera umsitin og um neyðugt ognast av kommununum.

Øll strandaøkir eiga at koma í almenna eigu og undir alment ræði. Tann dag, vit skulu útvinna undir havinum møgulig

rikidómur, kann bert almennur áhugi vera ráðandi. Likaleiðis má eisini verða hugsað um, at strendurnar eru vøkur náttúr-umráðir, tilhaldsstað fuglanna, sum má verjast móti dálking, og sum øll eiga at hava eins atgongd til.

Áðalmiðjið fyri alla jørð eigur at vera, at øll lendir, sum nýtast kunnu til framleiðslu — burtarsæð frá friðaðum økjum — skulu í nýtslu aftur soleiðis, at tað tæni tjóðini best, og at valdið yvir allari jørð skal leggjast undir tað almenna, og at jorðin sum framleiðslutól skal stýrast og eftiransast av valdu umboðum fólksins, kommunum, landsstýri og lógtingi við stovnum tess, men brúksrætturin skal — eftir festum reglum — liggja hjá einstaklinginum og vera lika fyri allar borgarar.

Okkara ógvuliga víðbrekka høvðsvinna, fiskivinnan, treingir harðliga til supplerandi vinnuvegir. Ídnaðurin á landi er tey seinastu árin útbýgdur og stuðlaður, sum rætt er, men mest nátturliga supplimentíð og elsta vinna okkara, landbúnaðurin, hevur fingið loyvi til mestsum at detta burtur. Einstaklingar, sum hava havt ognarrættin óskerdan til jorðina, hava skaltað og valdað við henni, sum teimum hevur hugað og fingið stóran spekulátiðsvinning til egnan lumma, meðan politikkarar okkara hava sæð til.

Tjóin má nú vera komin, tá nakað verður gjørt við hesi mál. Føroya Javnaðarflokkur má seta sær fyri at finna vegin burtur úr hesi ringu støðu. Tað tekur tíð at fyrireika og fáa viðtikið lógir, sum eru ein veruligur jarðarreformur, og enn longri tíð tekur tað at fremja ein slíkan í praksis. Ein veruligur jarðarreformur er ein fyrirtreyt fyri, at landbúnaðurin kann uppbyggjast aftur sum vinna, at jorðin verður tikið úr spekulátiðni og inflátiðini, at Føroya framtíð kann tryggjast betur til gagns fyri fólkid alt. Her er ein stór uppgáva at loysa, takið tí fatt, Føroya politikkarar.

jbm.

Søla og ísetan av vindeygum/hurðum

Vit útvega og íseta flestu typur og støddir AV FØROYSKT FRAMLEIDDUM vindeygum, so sum vippuvindeygu, husmorvindeygu, plastikkvindeygu, og annars vindeygu eftir uppgávu, t.d. við sprossum. Eisini útvega og íseta vit úthurðar eftir máti.

Ringið og fáid nærri frágreiðingar á tlf. 244 í Vestmanna.

P/f Atlanticpane termorútvirki

Lýsið í sosialinum

stubbar uttaneftir

Tøgn um dráp í Soviett-flogfari

Eitt sovietiskt ferðaflogfar lendi mikudagin á flogföllinum í London, aftaná at gátufør skjóting var farin fram í flogfarinum, har ein maður var dripin, sigur bretska lögreglan. Men tað bretska lögreglan fór umborð á Iljusjin-62 flogfarið, fingur teir eina tigandi móttøku frá sovietisku ferðafólkunum og manningini, ið einki vildi siga.

Tey sýttu at greiða frá, hvør ið skotið hevði, og hvør hin deyði var. Tey vildu ikki so frægt sum siga, um tað var eitt ferðafólk ella ein av manningini.

Lögreglan helt aftur øllum 102 ferðafólkunum, so ein avhyring kundi fara fram. — Hetta er ein diplomatisk hending, og vit mugu fara varliga fram, segði ein lög-reglutsmaður.

Umsókn um útferð- arloyvi fyri Sakharov

Teir, ið standa fyri »International Sakharov lutringunum«, sum skulu halda í gamla Landstingssalinum í Christiansborg hin 17.-19. oktober, sendu mikudagin fjarrit til aðalskrivarar í sovietiska kommunistaflokkunum, Leonid Bresnjev, og bóðu um út- og innferðarloyvi til atómfysikaran Andrej Sakharov.

Køstur tíðinda- tænastunnar

ein høgur portugisiskur flotaovasti ákærði mikudagin 4 internationalar tíðindastovnar í vesturheiminum fyri at liggja eftir Portugal, og hann nevndi tíðindastovnar »hin internationala kest tíðindatænastunnar«.

Antonio Rosa Coutinho, flotaovasti, sum er ein hin mest avgerandi í hernaðarlaga kollveltingarráðnum, segði, at teir báðir amerikansku tíðindastovnar Associated Press og United Press International, bretska Reuter og franska Agence France Press, áhaldandi fylgdu Portugal við einum streymi av tíðindum.

Partisanálop í Kuala Lumpur

Tveir lögreglumenn doydu og 41 sivilfólk vórðu særð, tá malaysiskir partisanar mikudagin tveittu hondbumbur inn í hálvhernaðarlaga lög-reglustaðina í Malaysiska hovudsstaðnum Kuala Lumpur.

Ákærður fyrir njósning

Ein limur í nevndini hjá vesturtýska metalarbeðarafelagnum, 62 ára gamli Heinz Dürrbeck, varð í farnu viku handtikið, skuldsættur fyrir njósning til frama fyrir eysturtýska trygdarmálaráðið.

Ákærumyndugleikarnir hava ikki sagt nágreiniliga frá skuldsætið, men keldur í Karlsruhe vilja vera við, at Dürrbeck skal hava latið eysturtýsku myndugleikum um upplýsingar um innan-hýsis víðurskipti í metalarbeðarafelagnum.

Amin í BBC-sjónvarpi

Bretska útvarps- og sjónvarpsstøðin BBC hevur boðið forsetanum í Uganda, Idi Amin, at luttaka í einari sjónvarpsending. Amin fær eins langa senditið sum lektorin, Dennis Hills, sum í sinari tíð varð deyðadómur í Uganda. Teir skulu báðir luttaka í sornu sending.

Sviar mótmæla deyðadómum

Sveriki hevur avgjort at ikki at veita nakran stuðul til alheims fímsstevnuna í San Sebastian í Spania sum mótmæli imóti deyðadómunum, sum tveir baskarar í Burgos fingur herfyri, sigur stjórni á svensku filmsdeildini, Harry Schlein.

Vilja avmarka bilinnflutningin

Limir í bretska parlamentinum og fakfeløgum í landinum hava mælt til, at avmarkingar verða gjørdar í bilinnflutninginum í Bretlandi í einari roynd til at økja um bilframleiðsluna í landinum, sum í løtuni er illa fyri.

Solan av útlenskum bilum í Bretlandi var í farna mánaða heili 40 pst., meðan bretar bert keyptu 28,4 pst. av teirra egnu bilframleiðslu.

40 mia. bjarga Fraklandi

Franska stjórnið hevur í løtuni ætlanir um at brúka umleið 30 milliardir frankar — 40 milliardir kr. — til tess at verja búskapin í landinum. 27 milliardir kr. verða latnar í beinleiðis studningi.